

HISTORIE VILY RODINY RUMLOVÝCH - TORTUGY

Vila Tortuga byla postavena v roce 1933 JUDr. Janem Říhou (1867-1950). Postavil ji pro sebe a svou manželku Annu. V domě s nimi bydlela také jejich dcera Miroslava Říhová – Rumlová, její manžel JUDr. Václav Ruml a jejich děti Karel a Eva.

JUDr. Říha bydlel původně v domě č. p. 14 v Tyršově ulici a asi v roce 1930 v tom domě explodoval ohřívač vody. Exploze tehdy zranila dva lidi, včetně Karla Rumla, který byl batoletem. Vila se začala stavět krátce po této události. Postavena byla ve stylu Art deco a je velmi pěkným příkladem tohoto stylu. (Pozn. Art deco je styl 20. – 30. let 20. stol., původem z Francie, nese rysy mnoha směrů, především kubismu, futurismu a secese.)

Československo bylo po 1. světové válce novým státem a proto v něm v roce 1920 a třicátých letech probíhala výstavba ambasad a domů pro velvyslance. JUDr. Jan Říha našel pro stavbu svého domu mladého architekta Ing. Arch. Čeňka Musila, který postavil dům svým uspořádáním hodící se pro velvyslanectví. Jeho interiér mohl být využit pro zábavu, večírky atd. Dům, který byl postaven, byl typově prvním svého druhu, jakýsi testovací nebo vzorový dům. Podle uspořádání místností (velká hala, velká okna apod.) je vidět, že to byl typ budovy, která by mohla být využívána např. pro malé komorní nebo kvartetní hudební koncerty, výstavy uměleckých děl apod. Úředníci tehdejší vlády v třicátých letech se byli v domě podívat a budovu dávali jako vzorový návrh pro stavby stejného účelu v zámoří.

Ve 30. a 40. letech se v domě nacházelo několik historicky významných uměleckých děl, ale v roce 1949 byla znárodněna a později zmizela. Obrazy byly pravděpodobně rozkradeny politiky, protože se nikdy nedostaly do Národní galerie v Praze.

Na zahradě Rumlovy vily stál ještě jeden menší objekt. V tom domě tam žil zahradník a jeho manželka. Dvůr byl tehdy mnohem větší než dnes. Zahradník se staral mimo jiné o sad ovocných stromů, který se nacházel v místě jednoho z dnešních bytových domů. Ovoce ze sadu pomáhalo přežít hlad během 2. světové války. Dům byl zdemolován někdy po roce 1948. Zahradníkovi rád s pracemi pomáhal pan JUDr. Jan Říha, který byl původem ze selské rodiny, a zahradnické práce byly jeho koníčkem. Ušetřil mu tak spoustu práce.

Během 2. světové války byl dům využíván německou armádou. Sloužil vojenskému veliteli (ale ne gestapu) pro tento region. JUDr. Říha během války často poslouchal rádio BBC. Tehdy byl téměř hluchý a zvuk rádia měl velmi nahlas. Německý velitel vždy předstíral, že nic neslyšel. Německý velitel také neměl rád nacisty.

Za války se ve vile skrývalo několik osobních věcí, které si židovští přátelé rodiny ukryli do sklepa. Když přišla ruská armáda v květnu 1945, ve vile byl ubytován regionální ruský

velitel. Jeho asistent ze Sibíře nikdy předtím neviděl splachovací toalety a myslel si, že jsou na mytí nohou.

Po roce 1948 byla vila zahrnuta mezi bytové domy, konkrétně patřila „Bytovému podniku města Nymburka“ a pan JUDr. Říha žil v jediné místnosti ve svém „bývalém“ domě. Zemřel v zimě roku 1950 na komplikace z pneumonie, následkem toho, jak žil osamělý ve velmi chladné místnosti.

Poté, co se moci ujali komunisté „pohřbil“ JUDr. Václav Ruml na zahradě vily svou sbírku koňaku. Láhve koňaku zůstaly zakopané až do chvíle, kdy se někdy kolem roku 1960 začala stavět bytovka jižně od vily. Tehdy poklad odhalili dělníci, kteří kopali příkop pro přípojky. Napili se na památku dědečka. Koňak jim vydržel skoro po celou dobu jejich prací. Byla to spousta koňaku. Další bytové domy byly na pozemcích vily stavěny až do roku 1990.

Vila Tortuga byla vrácena v restituci rodině Rumlových v roce 1990. Karel a Eva Rumlovi poprvé uviděli svůj bývalý domov v roce 1991. Celá budova byla značně zdevastována. Například sklep byl naplněn odpadním řezivem a kovovým šrotem, v podkroví byla úplně propadlá podlaha. Objekt byl poté zrekonstruován a přizpůsoben pro skautskou činnost. Kromě klubové činnosti nymburských vodních skautů slouží jako reprezentační a školicí středisko pro pražské Ústředí Junáka a je neoficiálním sídlem Kapitanátu vodních skautů.

VILA TORTUGA A SKAUTING

Počátkem 2. světové války, poskytli rodiče Karla Rumla v podkroví jejich vily klubovnu samizdatové skautské družině. Skauti svou klubovnu nazvali Tortuga, motivováni historickým sídlem odporu – Tortuga byl ostrůvek v Karibské oblasti, v 17. stol. byla střediskem uprchlíků před Španěly. Družina se věnovala vodáckému programu, zvláště stavbě lodí. Největší plachetnici pokřtili jménem Vorvaň a od té doby si říkali Posádka Vorvaně.

Klubovna sehrála významnou roli i v závěru války. V té době byla Posádka zapojena v Dispoziční četě nymburského Hasičského Sboru a prováděla spojovací, zpravodajskou a strážní službu pro regionální odbojovou skupinu R3. V Tortuze se konala jednání a připravovaly se propagační materiály pro obnovení místní skautské činnosti. V roce 1944 byl založen II. přístav vodních skautů Modrá flotila Nymburk. Tortuga zažila čtyři roky radostného rozvoje skautingu.

Vše ukončil Vítězný únor 1948. Oficiální skautská činnost byla zakázána a rodinnou vilu Rumlových vyvlastnil nový režim. Eva i Karel Rumlovi se rozhodli emigrovat. Karel ujel 11. září 1951 vlakem Svobody a skončil v USA, Eva ve Švýcarsku. Nastalo čtyřicet let temna.

Rodiče Rumlovi je nepřežili. Rodinná vila byla vyvlastněna a místní národní výbor ji dal k dispozici tak zvaně sociálně slabým obyvatelům. Bezdomovci vnitřek vily zcela rozebrali a místnosti byly přestavěny podle požadavků novodobých nájemníků.

Když Eva Rumlová jako první po listopadu 1989 vstoupila do vily, našla zcela zdevastovaný dům včetně vybavení (historický nábytek, velká rodinná knihovna, vzácný obraz, litinové radiátory). Pro Evu a Karla Rumlovy nastala táhlá jednání kolem restitucí.

Po skončení restitučního řízení oba sourozenci provedli historické rozhodnutí: Věnujeme naši rodinnou vilu i se zahradou k vybudování skautského střediska pro místní, celostátní i mezinárodní činnost obrozeného českého skautingu. Bylo dohodnuto, že středisko ponese historické pojmenování podle klubovny z dob fašistické okupace.

Darovací smlouva byla podepsána 15. 4. 1993 a v roce 1995 byla schválena dohoda o zajištění provozu mezinárodního skautského střediska TORTUGA. Ústřední rada Junáka v ní pověřila středisko 2. přístav vodních skautů Modrá flotila Nymburk správou nemovitosti a současně stanovila, že řídicí úlohu bude vůči Modré flotile zajišťovat Hlavní kapitanát vodních skautů.

Ke slavnostnímu otevření Tortugy za přítomnosti obou donátorů došlo dne 21. 10. 1995. Hlavní kapitanát vodních skautů pověřil Jaroslava Serbuse - Blůďu vedením 2. přístavu v. s. Modrá Flotila a jeho manželku Danielu Serbusovou - Dáďu funkcí správce MSS TORTUGA. Koncem roku 1997 se společně nastěhovali do správcovského bytu na Tortuze, Dáďa na Tortuze správcovala následujících deset let.

První etapa činností na Tortuze se soustředila na rekonstrukci zdevastované budovy. Vypracováním projektu a autorským dozorem výstavby byl pověřen Ing. arch. Zdeňka Zintla - Zdeňoura, který jako stavbyvedoucí po usilovné práci dovedl celou rekonstrukci až do úspěšné kolaudace. Vedení odborných prací nabídl člen Modré flotily Miroslav Kučera, který se na nich i sám podílel.

Byla přijata nová koncepce podkroví. Zde byla ponechána pouze původní podkrovní komůrka, bývalá klubovna Posádky Vorvaně. V ní měli donátoři Eva a Karel Rumlovi doživotní kousek svého domova. V roce 2013 i tuto poslední místnost věnovali skautům.

O získávání finančních prostředků se postaral Ing. Jiří Hold – Amateur. Nejvíce peníze získal od Toepferovy nadace z Německa. Kromě toho zajistil i vybavení z vojenského skladu od armády Spojených států amerických, která v té době odjížděla ze Západního Německa. Převoz tohoto vybavení přes hranice si vyžádalo náročné vyjednávání s celníky. Na nákup nábytku byl založen tzv. modrý fond, do kterého obětavě přispívali vodní skauti a skautky z

celé ČR zvláště při celostátních akcích, kdy se vydávaly „šeky Modrého fondu na židle a trnože“.

Již během rekonstrukcí vily se do oprav i pravidelné oddílové činnosti zapojili členové Modré flotily i z řad dětí. V druhé polovině roku 1995 se začaly konat první pravidelné schůzky oddílů z Modré flotily a o víkendech první vzdělávací akce. Od počátku byl o víkendové ubytování v Tortuze velký zájem, každoročně jsou téměř všechny víkendy obsazené. Pravidelně se konají akce hned několika lesních škol, což jsou skautské vzdělávací akce.

V roce 2007 se na Tortuze vyměnil správce. Tím novým se stal dlouholetý člen Modré flotily Pavel Kučera – Racek. Do vily se nastěhoval společně se svou rodinou. Jeho manželka Martina přivedla na Tortugu mnoho nových tváří prostřednictvím svého občanského sdružení - Centrua pro všechny. Díky němu začala být Tortuga využívána i v dopoledních hodinách. Centrum pro všechny si pronajímá prostory na Tortuze a využívá je k provozu zájmových kroužků a volnočasového klubu především pro předškolní děti. Mimo dobu skautských schůzek se na Tortuze konají různé kroužky denně i v odpoledních i večerních hodinách.

Mimo víkendové a jiné tradiční akce proběhlo na Tortuze v posledních letech i několik letních work-kempů se zahraničními studenty. Dále Tortugu každoročně navštěvují firmy na jednodenní team-buildingové brigády. Město Nymburk již několik let využívá Tortugu jako volební místnost.

V prosinci roku 2010 si zvláště staří pamětníci připomenuli sedmdesátileté výročí počátku historie TORTUGY (podkrovní klubovny). V roce 2013 jsme si však připomněli 20 let od darování „novodobé“ Tortugy sourozenci Rumlovými skautům. Této slavnostní akce se zúčastnila i MUDr. Eva Rumlová, která přijela ze Švýcarska. Informační tabuli, kterou můžete vidět u vchodu tehdy odhalila právě ona.